

Kugelberg

Kuhlber.Henric -1734	Hultman, ---	Bizoth , Jacques	van E.Magda
Kugelberg, Carl Henric 1705-1786 Rådman i Jönköping.	Gift.	Bizoth , Sigrid Catharina 1710-1770	
Kugelberg, Carl Fredric Född 21 sep 1733 i Jönköping. Död 1793 i Jönköping. Handlande.			
Gift.	Hofling, Maria Charlotta Född 1740. Död		
Kugelberg, Carl Fredric Född 1766. Död 1846.			
Kugelberg, Charlotta 1770-1810			
Kugelberg, Gustaf Fredric Född 1773 i Jönköping. Död 1850.			
Kugelberg, Fredrica Eleonora 1775-1831			
Kugelberg, Lovisa Ulrica Född 11 mar 1777.			
Kugelberg, Carolina Född 1784.			

Släkttabell, se [Billing](#)

Kugelberg, släkt, härstammande från rusthållaren Jöran Larsson († senast 1635) på rusthållet Lavers i Kullo by, Borgå sn, Nylands län, vars son borgaren *Christer Jörans-son* († 1701 el 02) i Borgå omkr 1691 antog namnet *Kullberg*. Flera av dennes söner kallade sig *Kuhlberg*.

Sonen kryddkrämaren *Henric K* († 1734) i Sthlm, som uppges vara född i Borgå i Sthlms handelskollegiums prot 26 april 1694, kallas Kuhlberg i handelskollegiets borgarbok 1694 o Nicolai födelsebok 23 jan 1701. Han ägde säteriet Eknäs i Borgå sn o var i äktenskap med en dotter till rådmannen Hans Hultman (bd 19, s 472) i Norrköping far till rådmannen *Carl Henric K* (1705–86) i Jönköping. Söner till denne var häradshövdingen i Allbo, Kinnevald o Norrvidinge, Kron, *Jacob Henric K* (1732–1804), som fick lagmans titel 1790, o prosten *Hans Christian K* (1740–1823) i Rogberga, Jönk. Deras bror handlanden *Carl Fredric K* (1733–93) i Jönköping var far till aktuarien o registratorn i Göta hovrätt *Carl Fredric K* (1766–1846). En fjärde bror, rådmannen i Jönköping *Johan Niclas K* (1734–1815), köpte säteriet Spällinge

(Spällinge) i Västra Harg, Ög, som ännu äges av en av hans ättlingar, o fick 1783 direktörs n h o v. En bunt brev till honom 1783–94 finns i RA (E 4425). I sitt första äktenskap var han far till *Harald K* (1768–1813), som blev med dr i Lund 1797 o hopbragte en insektssamling (bd 15, s 294). Dennes halvbror kapten *Claes August K* (1803–95) på Spällinge var far till *Otto Mauritz K* (1843–1916). Otto K var revisor o bokhållare i generalpoststyrelsen 1882–1908 o kassör i civilstatens pensions-inrättning 1886–1907 men blev mest känd som personhistoriker. Han skrev Postmästare i Sverige o Finland från äldre tider till närvarande tid (1894–98) o donerade till KB en stor samling genealogiska anteckningar rörande bl a landsstatstjänstemän i Småland o Östergötland, hovrätts- o posttjänstemän samt lantmätare. En av K hopbragt samling likpredikningar, åminnelsetal o andra personskrifter finns i den Swartz-K: ska samlingen i Norrköpings stadsbibliotek. Hans brorson kapten *Bror Arvid August K* (1880–1966) skrev bl a den omfattande femte delen av K första livgrenadjärregementets historia (1930), bestående av officersbio-

grafier 1619—1927, o verket Gamla Linköpingsgårdar, 1—2 (1943—49). En bror till Arvid K var far till inköpschefen i Holmens bruks o fabriks ab:s norrköpingsdistrikt civiljägmästare *Hans K* (f 1911). Arvid K:s kusin *Erik Gustaf K* (1891—1975) i Linköping blev sv mästare i tiokamp 1911, deltog i olympiska spelen i Sthlm 1912, blev nordisk mästare i snabbsskytte med armégevär i Hfors 1930 o Oslo 1939 samt ordf i Östergötlands skytteförbund 1948 o befordrades till major vid Livgrenadjärregementet 1940 samt överstelöjtnant i reserven 1949. Brorson till Erik K är överläkaren vid Karolinska sjukhusets neurologiska klinik prof *Eric K* (f 1913).

Otto K:s kusin *Fredrik K* (1839—1907) på Ekeberg vid Jönköping var överste för Kalmar regemente 1895—1902. Dennes son *Bror K* (1868—1947) på Ekeberg, vilken 1904 befordrades till kapten vid Jönköpings regemente, deltog 1901 i bildandet av Norra Smålands fornminnesförening, där han i många år var styrelseledamot o deltog i utgrävningar. Som riksantikvariens ombud i Tveta härad nedlade han ett omfattande arbete med inventering o renovering av fornminnen. Då Mäster Gudmunds gille bildades 1929, blev K föreståndare för dess historiska nämnd o genomförde en inventering av Jönköpings fornlämningar. Handlingar från honom o hans farföräldrar (58 vol) finns i Jönköpings läns museum i Jönköping. Son till honom är f d överläkaren vid Sabbatsbergs sjukhus ögonklinik prof *Ingemar K* (f 1899). Kusin till denne är den som kortdistanslöpare o skytt kände distriktschefen i försäkringsab Skandia-Freja *Björn K* (f 1905) i Helsingborg. Brorson till Fredrik K var med dr *Carl Fredrik K* (se nedan). Dennes o Bror K:s kusin VD vid Ackumulatorfabriksab Tudor i Sthlm *Wilhelm Fredrik K* (1869—1955) var far till f d VD i Sv arbetsgivareföreningen *Bertil K* (f 1900).

Ett omfattande släktarkiv (jfr Zielfelt 1935) förvaras nu hos kapten Jan K på Spällinge.

Källor o litt: Otto K:s slägtant:ar, serie 1, del 3, p 397—491, KB; tidningsklipp om bl a Bror K i Jönköpings läns museum, Jönköping; handelskoll:s prot 26 april

1694 o borgarbok s å, SSA; Bror K:s ant:ar om släkten K:s ursprung, Spällinge..

E G Holm, En gammal jönköpingsläkt (Jönköpings-Posten 11 juni 1938 o Smålands Dagblad 13 juni s å); G Indebetou, Otto K (PHT 1916); E Jacobson, Från Nybrogatan, Riddargatan o Sperlingens backe (SSEÅ 1944), s 66 f; Jönköpings hist, 4

(1921); Arvid K, Ur Spellinge hist (Kugel 1955); [Bror K,] Kugel (1927); Lags o doms; Leijonhufvud; A Lindman, Bror K in memo-riam (Mäster Gudmunds gilles årsbok 1947); Hj Lundgren, Sv personhistoria o sv person-hist litt i Norrköpings stadsbibl (Medlemsblad 48 för Genealog fören, 1949), s 3; Y Löwegren, Naturaliekabinetet i Sverige under 1700-talet (1952); NF:s sportlex, 4 (1941); Å Nisbeth, Östergötland, 2 (Slott o herresäten i Sverige, 1971), s 183 f; [J Odencrantz,] K Götha hofrätts presidenter, ledamöter o be-tjäning (1803); G L E v Post, Wilhelm Mauritz v Post, hans förfäder samt descendenter t o m år 1920 (1921); F Rudelius, Kalmar reg:s personhist, 2 (1955); H Schück, Gustavianska brev (1918), s 464, 468, 658 f; Setterdahl; C Sjöström, Smålands nation i Lund 1668—1921 (1922); SKL; SLH 1:3 (1824); SMoK; O F Strokirk, Adelige ätterna von Malmborg o Malmborg (1924); Sv släkt-kal, 15 (1962); SvTeknF; M Waller, Axel Hägerström (1961); P G Vejde, Kronobergs läns herrgårdar (1929); dens, Några minnen från min ungdoms resor i Småland (Natio Smolandica, 9, 1946), s 46 f; P Wilstadius, Smålands nation i Uppsala, 2 (1961); G Virdestam, Kring Östrabo o Sankt Sigfrids källa (1934); P G Vistrand, Smålands nation i Uppsala, 1 (1894), s 377 f; Växjö hm, 7—8 (1932—34); L Zielfelt, Förteckn över sv släktföreningar (Medlemsblad 8 för Ge

Kugelberg, Carl Fredrik, f 20 sept 1870 i Ljungarum, Jönk, † 29 april 1963 i Uppsala . Föräldrar: ryttmästaren Carl Wilhelm August K o Charlotta Sofia Aurora v Malmborg. Mogenhetsex vid Jönköpings h a l vt 88, inskr vid UU ht 88, hovrättsex 14 sept 92, med fil ex 23 sept 93, MK 29 nov 97, allt vid UU, ML vid KI 30 maj 02, prakt läk i Degerfors, Värml, 02-03, amanuens vid Uppsala akad

sjukhus ögonklinik 1 jan —31 dec 04, studieresor till ögonkliniker i Danmark, England, Schweiz, Tjeckoslova-kien, Tyskland, Österrike o Indien, läkare vid Sv kyrkans mission i Sydindien hösten 05—april 32, överläk vid det sv missionssjukh i Tirupputtur, Ramnad Distr, 09—32, ordf i lokalavd för Sydindien o Ceylon av The Medical Missionary Association of India 19—20, v president i All-India Ophthalmological Society 29—30, prakt ögonläk i Västerås aug 32—43, konsult ögonläk vid centralasarettet där 32—41, prakt ögonläk i Uppsala 43. — Med hedersdr vid UU 5 nov 32 .

G 12 jan 03 i Hakarp, Jönk, med Eva Carolina Rogberg, f 10 sept 74 i Skede, Jönk, † 2 febr 46 i Uppsala, dtr till kontraktsprosten Olof Henric R o Johanna Charlotta Wimmerstedt.

Som skolpojke i Jönköping fascinerades Fredrik K av Livingstones o Stanleys böcker o ville bli något så ovanligt som missionsläkare. Han följde emellertid i början faderns önskan, att han skulle studera juridik, o 1892 tog han hovrätts-examen i Uppsala. Därefter började han läsa medicin, blev Med lic 02 o tjänstgjorde 04 som amanuens hos prof i oftalmiatrik Allvar Gullstrand.

K verkade i Sydindien 05—32. Hans namn är särskilt knutet till missionssjukhuset i Tirupputtur, som han grundlade 09. Han utförde där framför allt ögonoperationer men måste också klara alla andra kirurgiska ingrepp. Poliklinikpatienternas antal uppgick till 200—300 per dag o operationerna av grå starr ökade 11—17 från 160 till 325 om året. K var ständigt intresserad för nya behandlingsmetoder o nya instrument, o sjukhuset utbyggdes o moderniserades 19?? Sammanlagt beräknas han ha utfört ca10 000 ögonoperationer. Under de första åren var hans hustru Eva hans enda operationssköterska. Hon gjorde själv en stor in-sats genom att grunda en skola för blinda i Tirupputtur.

K utbildade många indiska medhjälpare o betraktades av dem som en idealisk lärare. Hundratals unga indiska läkare besökte K:s sjukhus, o många av dem blev ögonläkare. K fick högt anseende hos sina kolleger genom sina vetenskapliga bidrag till tidskriften Medical missions in India. Sjukhuset i Tirupputtur fick 28 en efterföl-jare i missionens

sjukhus i Coimbatore, som stod under ledning av indiska ögonläkare, som fått sin utbildning hos K. Efter åter-komsten till Sverige 32 praktiserade K som ögonläkare i Västerås o Uppsala.

K:s personlighet avtecknar sig med skarp profil. Som läkare var han praktiker o rea-list. Hos honom förenades naturvetenskaplig exakthet med religiös övertygelse, en typisk anglosaxisk kombination, som han ofta mötte i Indien under denna tid. Men sina rötter hade han i den småländska pietistiska väckelsen.

Huvuddelen av K:s arkiv (dagböcker, brev, operationsjournaler) i UUB. Hans årsrapporter från Tirupputtur i Sv kyrkans missions-styr: s arkiv liksom hans talrika brev till för-äldrarna.

Brev från K i KB o UUB (bl a till A Gullstrand).

*Tryckta arbeten:*1904—34 se SLH, F 4, d 3, Sthlm 1933, s 113, o d 5, tr 1935, s 618. — Albrecht von Graefe och hans tid. Ett blad ur ögonläkekonstens historia. Sthlm (tr Upps) 1950. 128 s, 6 pl. — Albrecht von Graefe 1828—1870. Minnesord i Svenska lä-karesällskapet den 10 oktober 1950 (Svenska läkartidningen, bd 47, 1950, Sthlm, s 2954— 63; även sep, 10 s).

Källor o litt: M Björck, "Läkandets tjä-nare" (Sv kyrkans mission sjuttiofem år, 1949); O Sendel, F K in memoriam (Utblick, Sv kyrkans missionstidn 1963); Sv läkares gärning i Indien (art i SvD 19 sept 1930).

Bengt Sundkler